

Zhelyeznyak A., Zarishnyak I. The development of the domestic dairy market in terms of European integration

The state of the domestic market in milk and milk products was analysed. The basic dynamics of the milk market was discovered. The measures to improve the quality of dairy products in terms of European integration was proposed..

Key words: market, milk products, European integration, development.

Железняк А., Заришняк И. Развитие отечественного рынка молочной продукции в условиях евроинтеграции

Проведен анализ состояния внутреннего рынка молока и молочных продуктов. Выявлены основные тенденции его развития. Предложены меры по улучшению качества молочной продукции в условиях евроинтеграции.

Ключевые слова: рынок, молочная продукция, евроинтеграция, развитие.

УДК 338.439.5

ОПТИМІЗАЦІЯ РОЗВИТКУ ОВОЧІВНИЦТВА

*І. Іваницький, к. е. н., Т. Пасічник, к. ф.-м. н.
Львівський національний аграрний університет*

Постановка проблеми. Овочівництво України розвивається швидкими темпами. Ця галузь має низку як позитивних, так і негативних особливостей. Серед позитивних – погодно-кліматичні умови, доступ до землі, відносно дешева робоча сила, широкий попит, постійне підвищення цін на овочеву продукцію. Останніми роками у галузь вливаються значні інвестиції, як у виготовлення кінцевих продуктів, так і у створення сировинних зон для переробних підприємств. Серед негативних – відсутність овочесховищ і дефіцит навіть традиційних овочів, про що свідчить ріст їх імпорту, а також внутрішніх цін. Сумарні втрати овочевої продукції складають 27 % від валового збору. Через це бізнес втрачає свою привабливість[1].

Одночасно з нарощуванням обсягів виробництва продукції овочівництва проблемою залишається підвищення її якісних характеристик на всіх стадіях проходження до споживача. Якість овочевої продукції є одним з основних чинників зростання конкурентоспроможності, що дає визначити взаємозв'язки між виробниками, переробниками і торговельними підприємствами, скорочувати обсяги виробництва овочів відповідно до попиту на ринках, а також гарантувати прибутки партнерам у ланках «виробництво-переробка-збут».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема ефективного ведення виробництва постійно привертає увагу теоретиків і практиків у галузі економіки. Питанням підвищення ефективності виробництва присвячені праці В. Андрійчука, В. Мессель-Веселяка, В. Бойка, Р. Левкіна, А. Шумейка, С. Ващенко, О. Оверчука, Д. Свентицької, В. Скупого. Широке коло питань, пов'язаних із підвищенням ефективності овочівництва закритого ґрунту, розглядали вчені, які вивчали стан і

тенденції розвитку галузі, зокрема вплив на ефективність овочівництва технологічних та організаційно-економічних заходів [5].

Постановка завдання. Перед нами стояло завдання показати можливості економіко-математичного моделювання в оптимізації розвитку овочівництва.

Виклад основного матеріалу. Основне завдання овочівництва – збільшення виробництва овочів, поліпшення їх якості, розширення асортименту овочевих культур, вирощування екологічно чистої продукції, зменшення сезонності споживання свіжих овочів за рахунок вирощування їх у закритому ґрунті, запровадження дорощування та зберігання у свіжому вигляді [4].

В інтересах населення України необхідно забезпечити виробництво овочевих культур у кількості, асортименті та якості, що задовольняє потреби в них через завершення і створення гарантованого виробництва овочів, удосконалення технологій, впровадження комплексної механізації, яка гарантує значне скорочення затрат праці, подальшу організацію спеціалізованих господарств і тепличних комбінатів. Важливе значення у виконанні цих завдань має овочівництво закритого ґрунту. з огляду на значну сезонність виробництва й споживання свіжих овочів у періоди, коли відкритий ґрунт не дає продукції.

Поглиблення спеціалізації і концентрації виробництва овочів допомагає господарствам зосередити зусилля на розвитку основної галузі, удосконалити технологію виробництва, організацію праці й управління, цілеспрямовано підвищувати кваліфікацію кадрів, що сприяє зростанню продуктивності праці та зниженню собівартості продукції [3].

Слід зазначити, що збільшувати виробництво овочевої продукції треба не за рахунок розширення посівних площ, а через підвищення врожайності овочевих культур, поліпшення їх якості та зниження собівартості. Значна роль в інтенсифікації овочівництва відводиться розширенню площі закритого ґрунту, де врожайність овочевих культур зростає в 10–15 разів порівняно з відкритим. Це дає змогу збільшити виробництво свіжої овочевої продукції в зимово-весняний період, забезпечити нею населення і вивезти її за межі країни. Важливими питаннями розвитку овочівництва є поглиблення спеціалізації і впровадження інтенсивних технологій, вивчення і вдосконалення системи управління якістю продукції [2].

Структура посівних площ овочевих культур залежить від потреби населення в овочах певних видів, яка визначається за нормами харчування в розрахунку на одну людину. Правильний вибір овочевих культур, які можуть задовольнити потреби населення як у літній, так і зимовий період, має велике значення для раціонального використання площі, відведеної під ці культури, зниження їх собівартості і трудомісткості, тобто для підвищення ефективності овочівництва [5].

Організація науково обґрунтованого розвитку овочівництва в господарстві ставить за мету забезпечити одержання такої кількості збалансованої продукції, яка необхідна для повного задоволення потреб населення за мінімальних виробничих затрат і площі.

Правильне використання площі – це складна задача, а тому застосування математичних методів і ЕОМ для її розв'язування значно підвищує ефективність планово-економічної роботи. Під оптимальністю використання овочів треба розу-

міти таке співвідношення кількості рослин, висаджених на заданій площі, яке б забезпечило виконання завдань виробництва і дало змогу якнайповніше і найефективніше використати виробничі ресурси, а відтак мати найвищий економічний ефект. Важливе значення в опрацьованні економіко-математичної моделі такої задачі має вибір критерію оптимальності, який повинен відображати ефективність сільськогосподарського підприємства, відповідаючи одночасно загальносуспільним вимогам. Однак найбільшій увазі заслуговує показник прибутку, оскільки моделі оптимізації виробничої структури застосовують максимальні критерії.

Після вибору критерію оптимальності обґрунтовуємо систему змінних показників задачі з оптимізації виробництва і використання овочів, які відображають окремі культури й технологічні способи виробництва. У задачу повинні бути введені всі технологічні способи, які розвиває і може розвивати підприємство.

Кожна галузь господарства може мати різні форми її організації, різниця в організації варіантів має обумовлюватися видом кінцевої продукції та її призначенням, технологією виробництва, рівнем затрат, терміном використання продукції, територіальним розміщенням тощо. Усі ці умови повинні бути відображені в обґрунтуванні переліку змінних величин. Залежно від ролі, яку відводять у господарстві тим чи іншим культурам, деталізують перелік змінних. Чим важливіше місце займає культура в умовах господарства, чим різносторонніше її використання, тим більшою кількістю змінних може бути вона представлена в моделі задачі. У галузі овочівництва систему змінних формують спочатку в розрізі окремих видів овочів, які вирощують в закритому ґрунті при першій культурозміні, а потім при другій культурозміні і після цього у відкритому ґрунті.

Умова задачі дає змогу ввести в економіко-математичну модель основні змінні величини щодо овочевих культур відкритого ґрунту, закритого ґрунту, допоміжні змінні. Невідомими основними змінними у моделі виступає перелік культур, які вирощуються у відкритому ґрунті, перелік овочевих культур, які пропонують вирощувати у закритому ґрунті, зокрема основна продукція огірків, помідорів, перцю, баклажанів та зелені культури. Допоміжними змінними вводяться змінні для полегшення математичних обчислень й отримання конкретних цифрових даних щодо використання добрив як органічних, так і мінеральних, затрат праці, матеріально-грошових затрат, прибутку.

Висновки. Отож, розроблена економіко-математична модель задачі та її розв'язання на ПК дали відповідь на такі питання: яким повинен бути план виробництва овочів на перспективу, на яких площах вирощувати культури у відкритому ґрунті, в розрізі культурозмін закритого ґрунту, яка потреба в органічних і мінеральних добривах під кожен культуру, які затрати праці, вартість товарної продукції, прибуток.

Бібліографічний список

1. Агропромисловий комплекс України: стан, тенденції та перспективи розвитку : інформ.-аналіт. зб. / за ред. П.Т. Саблука. – К. : Вид-во ІАЕ УААН, 2008. – Вип. 7. – 647 с.
2. Мессель-Веселяк В.Я. Підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва / В. Я. Мессель-Веселяк // Економіка АПК. – 2005. – № 6. – С.17.

3. Кучеренко Т. Ценовая ситуация на рынке овощей / Т. Кучеренко // Овощеводство. – 2012. – № 6. – С. 84–88.
4. Кучеренко Т. Отечественное овощеводство: возможности и реалии / Т. Кучеренко // Овощеводство. – 2013. – № 12(108). – С. 76–80.
5. Іваненко В. Ф. Моделювання показників ефективного виробництва овочів закритого ґрунту / В. Ф. Іваненко // Економіка АПК. – 2013. – № 3. – С. 35–40.

Іваницький І., Пасічник Т. Оптимізація розвитку овочівництва

Розглянуто питання організаційно-економічного обґрунтування виробництва овочів. Розкрито основні етапи економіко-математичного моделювання в плануванні розвитку овочівництва.

Ключові слова: овочі, овочівництво, продукція, продовольство, аграрний сектор.

Ivanitskyj I., Pasichnyk T. Optimization of horticulture

The questions of organizational and economic feasibility of production of vegetables was considered. The basic stages of economic and mathematical modeling in the planning of horticulture were selected.

Key words: fruits, vegetables, produce, food, agricultural sector.

Іваницький І., Пасечник Т. Оптимізація розвитку овощеводства

Рассматриваются вопросы организационно-экономического обоснования производства овощей. Раскрыты основные этапы экономико-математического моделирования при планировании развития овощеводства.

Ключевые слова: овощи, овощеводство, продукция, продовольствие, аграрный сектор.

УДК635.635.61

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ВИРОБНИЦТВА ОВОЧЕВОЇ ПРОДУКЦІЇ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Л. Леценко, аспірант

Харківський національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва

Постановка проблеми. Однією з важливих проблем аграрної економіки є підвищення ефективності виробництва овочів. Для її вирішення необхідно вибрати якомога раціональніший спосіб нівелювання протиріччя між потребами виробництва і нестачею ресурсів для їх задоволення. При цьому увагу належить приділяти як спосіб виробництва, так і збуту продукції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Слід зазначити, що, на думку В. Андрійчука [1], А. Гордійчука [2], М. Карамана [3] та інших учених-економістів, основними критеріями прибутковості виробництва овочів виступають виробництво

